

# Integrale Visie per wijk op groen in de openbare ruimte 2020-2024

Versie 4.3

13-09-2019

## Inhoud

|                                                                         |    |
|-------------------------------------------------------------------------|----|
| Integrale Visie per wijk op groen in de openbare ruimte 2020-2024 ..... | 1  |
| Inhoud.....                                                             | 2  |
| Deel 1 - doel en opzet.....                                             | 4  |
| 1.1. Aanleiding .....                                                   | 5  |
| 1.2. Doel.....                                                          | 5  |
| 1.3. Kader .....                                                        | 6  |
| 1.4. Aanpak visie .....                                                 | 7  |
| 1.5. Participatie-traject .....                                         | 8  |
| 1.6. Samenvatting resultaat .....                                       | 9  |
| 1.6.1. Strategisch.....                                                 | 9  |
| 1.6.2. Inhoudelijk.....                                                 | 9  |
| 1.6.3. Producten.....                                                   | 10 |
| <br>                                                                    |    |
| Deel 2 – analyse en visie.....                                          | 11 |
| 2.1. Groen in Ridderkerk .....                                          | 12 |
| Omschrijving Groen in Ridderkerk (kwantitatief) .....                   | 12 |
| Omschrijving betekenis groen in Ridderkerk (waarden en functies) .....  | 12 |
| Omschrijving trends (met een relatie tot groen).....                    | 12 |
| 2.2. Visie: Identiteit en groen .....                                   | 13 |
| Ontwikkelingen.....                                                     | 13 |
| Ambitie.....                                                            | 13 |
| 2.3. Visie: Biodiversiteit en groen.....                                | 14 |
| 2.4. Visie: Gezondheid en groen.....                                    | 15 |
| 2.5. Visie: klimaat en groen.....                                       | 16 |
| 2.6. Visie: energietransitie en groen .....                             | 17 |
| <br>                                                                    |    |
| Deel 3 – wat gaan we doen (uitwerking naar deelgebieden).....           | 18 |
| 3.1. Grote groengebieden .....                                          | 19 |
| 3.2. Groene verbindingen – lobben, lanen en dijken .....                | 21 |
| 3.3. Wijken.....                                                        | 23 |

|                                                              |        |
|--------------------------------------------------------------|--------|
| 3.4. Bedrijventerreinen.....                                 | 23     |
| 3.5. Centrumgebieden .....                                   | 23     |
| 3.6. Begraafplaatsen en sportterreinen (semi-openbaar) ..... | 24     |
| 3.7. Hoofdinvalswegen .....                                  | 24     |
| 3.8. Overige gebieden (buitencategorie) .....                | 24     |
| <br>Deel 4 – implementatie .....                             | <br>25 |
| *** Beheer en onderhoud **** opnemen per deelgebied .....    | 26     |
| Bijlage x.....                                               | 29     |

## Deel 1 - doel en opzet

## 1.1. Aanleiding

De gemeente wil het groene karakter van Ridderkerk in stand houden en waar mogelijk het groen verbeteren en / of uitbreiden. Meer en beter groen zorgt ervoor dat we ook in de toekomst in een gezonde en prettige omgeving kunnen leven. Maar een schaarse openbare ruimte en de nadelige gevolgen van klimaatverandering dwingen ons om duidelijke keuzes te maken voor de toekomst. We moeten kiezen tussen ruimte voor groen, fietsers, parkeren, wateropvang en dingen die onder de grond zitten, zoals riool, kabels en leidingen.

We willen in deze Groenvisie vastleggen hoe we omgaan met ons groen. Om de nadelige gevolgen van de klimaatverandering zo minimaal mogelijk te maken, werken we aan een klimaatbestendig en waterrobuust Ridderkerk. Een “groener” Ridderkerk draagt hier zeker aan bij.

Naast de visie maakt de gemeente ook een uitvoeringsplan. Daarin staat beschreven wanneer de gemeente in welke gebieden aan de slag gaat en wat dit kost.

De gemeenteraad heeft de Startnotitie Integrale Visie per wijk op groen in de openbare ruimte (2020-2024) in haar vergadering van 11 april 2019 vastgesteld.

## 1.2. Doel

Onze gemeente is een groene gemeente. Het aandeel en de kwaliteit van het groen verschilt per wijk. Elk gebied, elke wijk heeft op het gebied van groen knelpunten maar zeker ook kansen om bij te dragen aan een hoogwaardige gezonde en veerkrachtige leefomgeving, die klaar is voor de toekomst.

In deze Groenvisie geven we aan welke waarde we aan het openbaar groen geven in de openbare ruimte. We willen bestaand groen in stand houden en daar waar mogelijk kwalitatief verbeteren en uitbreiden in en rond de woonwijken en bedrijventerreinen. We maken werk van groene verbindingen zowel op grote schaal (langs rijkswegen en rivieren) als op lokaal niveau in de wijken (groene aders).

Ook houden we rekening met opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie, luchtkwaliteit, biodiversiteit en kwaliteit van het openbaar groen. **Verkeer, kabel/leidingen??**

Met deze visie leggen we het belang van meer groen vast. Dit levert een basis op om in de toekomst evenwichtig en integraal keuzes te maken over de invulling en bestemming van de openbare ruimte. Deze visie is integraal en biedt oplossingen die gelden voor de openbare ruimte.

Daar waar mogelijk wordt groen gecombineerd met de opgaven vanuit duurzaamheid en klimaat. Het groen zal daarbij als maatregel ingezet worden om een bijdrage te leveren aan biodiversiteit, klimaatadaptatie en luchtkwaliteit.

### 1.3. Kader

De Omgevingsvisie Ridderkerk is de aanleiding voor het opstellen van de Visie op Groen. De omgevingsvisie gaat uit van vijf opgaven die deels thematisch en deels gebiedsgericht zijn.

- Duurzame gemeente
- Gezondheid en Leefbaarheid
- Sterke wijken, goed verbonden
- Groen-blauwe Oase
- Kloppend Hart

Vanuit een aantal van deze opgaven is het belang van de Groenvisie benoemd:

- Sporten en Bewegen in openbare ruimte
- Bouwstenen opstellen voor ontwikkeling van groene aders
- Uitwerken differentiatie grotere groengebieden
- Onderzoek kansen versterken groenblauwe zones Donkersloot
- Diversiteit in ontmoetingsplekken zowel georganiseerd als ongeorganiseerd voor alle leeftijdsgroepen.

Daarnaast zijn er voor meerdere opgaven van de omgevingsvisie maar ook vanuit meerdere thema's reeds beleidsdocumenten opgesteld of worden deze parallel ontwikkeld (oa. cultuurhistorie, luchtkwaliteit). Deze vormen input voor de Groenvisie.

In de Groenvisie werken we met de thema's die een directe relatie hebben met groen: identiteit, gezondheid (welzijn en leefkwaliteit), biodiversiteit, klimaat, energietransitie en economie.

Deze thema's vormen straks **het kader** waarmee concrete uitspraken worden gedaan voor wijken en gebieden in Ridderkerk.

Link onderstaande tabel naar bovenstaande tekst zie ik nog niet zo. Zou liever een plaatje zien denk ik.

| Thema's                                                         | Identiteit | Gezondheid | Biodiversiteit | Klimaat | Energietransitie | Economie |
|-----------------------------------------------------------------|------------|------------|----------------|---------|------------------|----------|
| <b>Bestaande plannen</b>                                        |            |            |                |         |                  |          |
| Groene Kaart Ridderkerk                                         | x          |            |                |         |                  |          |
| Bewegend verbinden: oa sporten en bewegen in de openbare ruimte |            | x          |                |         |                  |          |
| Actieplan Luchtkwaliteit                                        |            | x          |                |         |                  |          |
| HOV Visie                                                       | x          | x          |                |         |                  | x        |
| Cultuurhistorische Waardenkaart Centrum                         | x          |            |                |         |                  |          |
| Cultuurhistorische Waardenkaart Woongebieden                    | x          |            |                |         |                  |          |
| Cultuurhistorische Waardenkaart oa begraafplaatsen              | x          |            |                |         |                  |          |
| Visie Landschapstafel                                           | x          | x          | x              |         |                  |          |

|                                                    |   |   |   |   |   |   |
|----------------------------------------------------|---|---|---|---|---|---|
| IJsselmonde                                        |   |   |   |   |   |   |
| <b>(Op termijn) In ontwikkeling zijnde plannen</b> |   |   |   |   |   |   |
| Ontwikkelperspectief Centrum                       | x |   |   |   |   |   |
| HOV Variantenstudie                                |   |   |   |   |   | x |
| Cultuurhistorische Waardenkaart Buitengebieden     | x |   |   |   |   |   |
| Visie Rivieroevers                                 | x | x |   |   |   |   |
| Strategie Klimaatadaptatie                         |   |   |   |   | x |   |
| Woonvisie                                          |   | x |   |   | x | x |
| Transitievisie Warmte                              |   |   |   |   | x |   |
| <b>Wet en regelgeving</b>                          |   |   |   |   |   |   |
| Algemene zorgplicht bomen                          | x |   | x |   |   |   |
| Wet Natuurbescherming                              |   |   | x |   |   |   |
| Provinciaal Beleid                                 |   |   |   |   |   |   |
| Beleid Landschapstafel                             |   |   |   |   |   |   |
| WABO                                               |   |   |   |   |   |   |
| Omgevingswet                                       | x | x | x | x | x | x |
| Bestemmingsplan                                    | x |   |   |   |   |   |

Voor lopende trajecten gebiedsontwikkeling en herontwikkeling (die nog in schetsfase zijn) en toekomstige trajecten formuleren we in de Groenvisie gebiedsgericht uitgangspunten voor de groencompensatie, inrichting van de openbare ruimte en kwaliteit van het groen.

## 1.4. Aanpak visie

In de startnotitie zijn de volgende stappen aangegeven om te komen tot deze Visie.

|    |                                                                                     |              |
|----|-------------------------------------------------------------------------------------|--------------|
| 1  | Besluitvorming startnotitie door de gemeenteraad                                    | 11-04-2019   |
| 2  | Overleg voeren met klankbordgroep en inwoners.                                      | < -09-2019   |
| 3  | Verwerken gegevens tot een concept Integrale Visie                                  | < 01-10-2019 |
| 4  | Besluitvorming college over vrijgeven concept- Integrale visie voor participatie    | 15-10-2019   |
| 5  | Overleg met klankbordgroep en inwoners over de concept Integrale Visie              | < 01-10-2019 |
| 6  | Concept Integrale Visie voor overleg in Commissie Samen Wonen                       | 14-11-2019   |
| 7  | Verwerken consultaties klankbordgroep, inwoners en raadsleden in de Integrale Visie |              |
| 8  | Integrale Visie voorleggen aan het college                                          |              |
| 9  | Reguliere commissievergadering Samen Wonen                                          |              |
| 10 | Besluitvorming Integrale Visie door de gemeenteraad                                 |              |

We voerden de volgende acties uit:

### 1. INVENTARISATIE

- Intern inventariseren beschikbare data over het groen en de groenarealen.

- De in de jaren '80 opgestelde hoofdgroenstructuur blijft een onderlegger voor de groene verbindingen rondom en in de wijken.
- De vitaliteit van de aanwezige bomen is per wijk in kaart gebracht
- Intern inventariseren alle beschikbare data per wijk over de wateroverlast en hittestress.
- Intern informatie ophalen over alle andere thema's die invloed hebben op de openbare ruimte.
- Via een gemeentebreed uitgezette enquête (ruim 1400 respondenten) hebben we inwoners bevraagd over wat zij belangrijk vinden bij het groen in Ridderkerk.
- Ondernemers uit Ridderkerk hebben ook een enquête kunnen invullen (.... Respondenten) over wat zij belangrijk vinden.
- Daarnaast zijn er drie wijkbijeenkomsten gehouden voor bewoners waar in totaal 95 bewoners aanwezig waren. Ook hen hebben we bevraagd over het groen in hun wijk.

## 2. Opstellen concept Visie

3.

### 1.5. Participatie-traject

We hebben op verschillende manieren bewoners en ondernemers betrokken bij de inventarisatie en mee laten denken over de inhoud van de concept-Visie. In bijlage ... vindt u de verslagen van de wijkbijeenkomsten, het beleidsplatform Natuur, Milieu en Duurzaamheid, de uitkomsten van de enquêtes, het verslag van de avond met belangstellenden over de concept-visie en uitkomsten van het gesprek met de commissie over de concept-visie.

We hadden verwacht een Klankbordgroep te kunnen formeren. Voor deelname aan de Klankbordgroep was helaas bij de verschillende bekende platforms (Natuurvereniging, werkgroep Lucht en Geluid, 3VO Biotoop) en wijkoverleggen geen animo. Wel hebben we 30 september een bijeenkomst gehad met het Beleidsplatform Natuur-, Milieu en Duurzaamheid.

\*Digitale enquête over met name de beleving van de inwoners van het groen.

- Opbrengst in cijfers opnemen d.d. 9 september 2019!
- Samenvatting enquête

\*Wijkbijeenkomsten: 12 september (Centrum Oost West)  
16 september (Rijsoord-Oostendam Drievliet Het Zand)  
17 september (Bolnes Slikkerveer)

Samenvatting per wijk van de belangrijkste locaties/items in de ogen van de inwoners om iets aan het groen te doen.

## 1.6. Samenvatting resultaat

### 1.6.1. Strategisch

De visie op groen per wijk is een raamwerk van uitgangspunten waarmee de gemeente de kwaliteit en de kwantiteit van haar groen borgt.

Deze borging vindt plaats over een diversiteit aan thema's; biodiversiteit, energietransitie, identiteit klimaat, etc.

De visie beschrijft hiermee niet een vastgesteld toekomstbeeld maar moet worden gezien als een 'houding' ten aanzien van groen. De gemeente Ridderkerk maakt zich sterk voor een leefbaar Ridderkerk waar haar bewoners gelukkig en gezond zijn. Groen speelt hierin een belangrijke rol.

Deze houding zal uiteindelijk moeten leiden tot een Ridderkerkse 'mindset' over groen; wij doen dit binnen Ridderkerk zo, omdat ...

Het slagen van de visie gaat niet alleen om het opschrijven ervan maar om het zorgdragen voor een andere mindset. Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor communicatie (intern en extern).

### 1.6.2. Inhoudelijk

De visie wordt ontwikkeld als een set van kaarten die met elkaar een afwegingskader vormen voor toekomstige projecten in specifieke gebieden.

Elke kaart (thema) heeft een omschrijving van de 'houding' en daarbij behorende ambitie:

Bijvoorbeeld BIODIVERSITEIT

Houding biodiversiteit:

- Bomen zijn essentieel voor de biodiversiteit in de stad
- Lange lijnen als onmisbare schakels tussen stad en landschap
- Grote groengebieden zijn ons meest waardevolle bezit

Ambitie:

- Bomen moeten hun eindleeftijd kunnen bereiken (geen kwakkelende bomen meer)
- Uitsluitend inheemse boomsoorten
- Goede afwisseling in soorten
- Minimaal 1 boom van de 2<sup>e</sup> grootte binnen een straal van 40 meter
- Hoe minder beheer hoe waardevoller een gebied. Lange lijnen en groene gebieden worden beheerd op basis van doeltypen
- .....
- 

Belangrijk hierbij is ons te realiseren dat de thema's aan verandering onderhevig zijn. Een thema als hitte is relatief nieuw; wat staat ons te wachten, in hoeverre heeft hitte invloed op groen? De houding op het thema zal niet snel veranderen. De ambitie daarentegen kan worden ingehaald door de tijd. Onderdelen van de visie zullen worden gerealiseerd.

De visie moet daarom niet worden gezien als eindproduct. De set van kaarten zal regelmatig moeten worden bijgewerkt.

De visie zal worden vertaald naar uitgangspunten voor verschillende deelgebieden. Op basis hiervan worden concrete projecten benoemd.

### 1.6.3. Producten

- Vastgestelde ambities voor groen (visie)
- Poster voor aan de muur bij elke ambtenaar die werkt met groen (uitwerking gebieden)
- Website met kaarten en uitleg
- Uitvoeringsplan / pilots
- Kaart voor bij de mensen thuis (wanneer doet de gemeente wat / wat kunt u zelf doen?)

## Deel 2 – analyse en visie

## 2.1. Groen in Ridderkerk

Omschrijving Groen in Ridderkerk (kwantitatief)

Omschrijving betekenis groen in Ridderkerk (waarden en functies)

Omschrijving trends (met een relatie tot groen)

Klimaat

Digitalisering

Vergrijzing

....

## 2.2. Visie: Identiteit en groen

Ridderkerk ontleent zijn identiteit aan ligging in het unieke deltalandschap van het eiland IJsselmonde.

De kenmerken van dit Deltalandschap komen terug in zowel de grootschalige groengebieden rondom Ridderkerk als in de karakteristiek van linten, dijken en lanen in de stad zelf.

Stedelijke druk heeft er in de afgelopen decennia voor gezorgd dat de herkenbaarheid en beleefbaarheid van dit landschap is verminderd. Niet voor niets is er vanuit de landschapstafel Groen IJsselmonde sterk ingezet om het Deltalandschap van IJsselmonde robuuster en weer beter herkenbaar te maken.

Vanuit het uitvoeringsprogramma zijn al diverse projecten uitgevoerd (of in planning) waarbij hieraan invulling wordt gegeven.

Ridderkerk is onderdeel van een prachtig landschap met een rijke variatie aan groen. Dit groen is op elk schaalniveau beleefbaar en bereikbaar. Dit moet zo blijven.

### Ontwikkelingen

De stedelijke druk in IJsselmonde zal altijd hoog blijven. Woningbouwprojecten, herinrichting van gebieden maar ook nieuwe ruimtevragen zoals zonneparken vragen om een sterke landschappelijke en groene structuur op elk schaalniveau; van stad tot wijk tot straat.

Groen biedt daarbij kansen om een positieve impuls te geven aan een gewenste ontwikkeling.

### Ambitie

We willen zorgen dat groen altijd een volwaardige component wordt van een ruimtelijke ontwikkeling. De kwaliteit van het groen moet zijn vastgelegd zodat voorkomen wordt dat groen achteraf wordt ingepast of moet wijken voor ontwikkelingen.

Groen zien we hierbij niet als een gegeven. Groen is ook een ontwikkeling.

Naast het vastleggen van huidige waarden (Groene kaart 2018) is het van belang duidelijke in beeld te hebben wat de identiteit is van het groen en welke doelen daarbij moeten worden vastgelegd.

## 2.3. Visie: Biodiversiteit en groen

## 2.4. Visie: Gezondheid en groen

## 2.5. Visie: klimaat en groen

## 2.6. Visie: energietransitie en groen

## Deel 3 – wat gaan we doen (uitwerking naar deelgebieden)

## 3.1. Grote groengebieden

### Groenkwaliteit

De grote groengebieden van Ridderkerk vormen tezamen een 'groene kraag' rondom het gehele stedelijke gebied. Deze groene kraag is op regionale schaal een belangrijke recreatieve en ecologische verbinding tussen de Hoeksche Waard en het groene hart. Voor Ridderkerk zelf vormt het een belangrijke groene buffer tegen verstedelijking. De groene kraag bestaat enerzijds uit parkgebieden: het Oosterpark, Reyerpark, Donckse Bos en Donckse velden, de Gorzen, de Grienden en het Waalbos en anderzijds uit landschap met agrarische functies..

Vanuit de omgevingsvisie is als opgave voor deze groengebieden meegegeven:

- Het verbeteren van de verbindingen tussen de gebieden en beter aansluiten met de groenstructuren in de stad
- Het beter bereikbaar en herkenbaar maken van de groengebieden (differentiatie)

De groene kraag van Ridderkerk is in vele opzichten van groot belang voor de leefbaarheid van de stad. In alle beleidsstukken van de afgelopen decennia is het belang hiervan benadrukt en zijn ambities vastgelegd. Toch heeft dit nog niet geleid tot een integrale samenhangende aanpak waarbij verder inhoud is gegeven aan de thema's als 'bereikbaarheid', 'biodiversiteit', 'verbinden' of 'klimaat'.

Daarbij is er de complicerende factor dat er naast een diversiteit aan gebruikers/eigenaren, meerdere beheerders actief zijn binnen de 'groene kraag'. Doelen zijn dan ook niet altijd hetzelfde.

### Wensen van bewoners en belanghebbenden

#### Wat moet er gebeuren?

Ontwikkelingen kunnen opeens hard gaan. Zeker in een gebied waar de stedelijke druk erg groot is, zoals Ridderkerk. Voorkomen moet worden dat kansen over het hoofd worden gezien omdat vanuit een enkel belang besluiten worden genomen.

De grote betekenis van de groene kraag voor de stad Ridderkerk vraagt om een integrale visie met duidelijke doelen voor de lange termijn;

1. Welk raamwerk gaan we maken om ruimtelijke ontwikkelingen te kunnen sturen?
2. Welke ambitie hebben we ten aanzien van biodiversiteit en klimaat?

Dit vraagt om een brede (intercollegiale) maar ook om een verdiepende (integrale) aanpak.

### Uitvoering

Pilot De Nes

*Het door de gemeente aangekochte akkerland De Nes is bij uitstek geschikt om in te richten met een diversiteit aan inheemse bomensoorten, struiken etc. die bijdragen aan het verbeteren van de biodiversiteit.*

Integrale visie 'Groene Kraag'

## Uitgangspunten

### Gevarieerde beplanting

Een gevarieerd en streekgebonden aanbod van bomen en planten moet het uitgangspunt zijn voor alle toekomstige beplanting. Het zorgt voor veel meer biodiversiteit, een adaptiever en robuuster bomenbestand, het versterkt de relatie van de bewoners met hun omgeving.

### Samenhang in landschap, variatie in beleving

Een krachtige buffer tegen verstedelijking en een veerkrachtig groengebied vraagt om samenhang. Daarbinnen moet worden gezocht naar variatie in aanbod van functies en beleving.

Hierbij is een belangrijke rol weggelegd voor cultuurhistorie. Op veel plaatsen zijn sporen uit het verleden te vinden. Deze vertellen het verhaal van de woonomgeving en zijn bepalend voor de identiteit van de omgeving en daarmee van invloed op de relatie van de bewoners met hun leefomgeving.

### Groene zones als klimaatbuffer

### Groen kraag als raamwerk voor nieuwe functies

## 3.2. Groene verbindingen – lobben, lanen en dijken

### Groenkwaliteit

De dijken, lanen en groene lobben van Ridderkerk vormen tezamen de binnenstedelijke hoofdgroenstructuur. Deze zijn dan ook opgenomen op de Groene Kaart.

De dijken zijn van oudsher de structuurdragers van het landschap en nu grotendeels opgenomen in het stedelijk gebied van Ridderkerk. Binnen Ridderkerk is onderscheid te maken in de rivierdijken (de Oostmolendijk, Middenmolendijk, Westmolendijk en Ringdijk), de polderdijk (Langendijk) en de dijk op de oeverwal van de Waal (Pruimendijk).

Van de dijken hebben de Ringdijk ten noorden van Slikkerveer en de Oostmolendijk nog een waterkerende functie. Dat is de reden dat deze dan ook onbeplant zijn.

De overige dijken kenmerken zich door een beplanting van essen, esdoorns of lindes. Waar geen bebouwing aan de dijken staat worden de bermen extensief beheerd.

.....

### Wat willen de bewoners?

Vanuit de hoofdgroenstructuur en de gehouden digitale enquête blijkt de behoefte aan groene verbindingen.

De enquête geeft onder andere op de vraag wanneer is er voldoende groen aan dat het voldoende is als er in iedere straat groen aanwezig is, gevarieerd groen, kleurrijk groen en met name groen dat belangrijk is voor de insecten, vlinders en bijen. Voor wat betreft bomen wordt aangegeven te zorgen voor diversiteit van boomsoorten en leeftijd en bomen die geen overlast geven c.q. bomen die niet gekenmerkt worden door ziektes (lepenziekte, kastanjebloederziekte)

Het onderhoud van het groen is voor de inwoners heel belangrijk waarbij de mening over strak onderhouden groen of natuurlijk groen dat iets verwilderd mag zijn bij de inwoners verdeeld is.

Veel reacties zijn ontvangen over het onderhoud van het groen. Ten tijde van de lancering van de enquête was sprake van een groeipiek en overgang andere werkwijze, onderhoud op basis beeldkwaliteit naar onderhoud op frequentie

### Wat moet er gebeuren?

De hoofdgroenstructuur is bij uitstek geschikt als aaneengesloten netwerk van ecologische corridors.

De bermen van de dijken en groenblauwe zones in de wijken kunnen fungeren als bijenlinten, grote boomstructuren als nestplaatsen en stepping stones, inheems bosplantsoen langs hoofdwegen als schuilplaats voor kleine zoogdieren.

De hoofdgroenstructuur staat bovendien in directe verbinding met het buitengebied. Het is belangrijk dat deze gebieden voor bewoners snel en goed toegankelijk zijn. De inrichting van de hoofdgroenstructuur bepaalt daarbij in grote mate de groenbeleving van de bewoners; hier is ruimte voor grote bomen en ruimte voor grote vlakken aan groen.

## Uitvoering

Korte termijn:

- Aanpassingen in beheer, gericht op versterken ecologisch netwerk
- Wijkgericht werken aan transformatie
- Bomen die een slechte vitaliteit vertonen worden nader geïnspecteerd op de oorzaak hiervan. Soort/ groeiplaatsomstandigheden/ ziektes etc.
- Noodzakelijke kap van een boom resulteert in het vervangen van een duurzaam bestendige boom die op die plaats passend is in de gewenste structuur.

## Uitgangspunten

Gevarieerde beplanting

Een gevarieerd en streekgebonden aanbod van bomen en planten moet het uitgangspunt zijn voor alle toekomstige beplanting. Het zorgt voor veel meer biodiversiteit, een adaptiever en robuuster bomenbestand, het versterkt de relatie van de bewoners met hun omgeving..

Bewoners betrekken

Wil je letterlijk en figuurlijk verbinden dan is het betrekken van bewoners essentieel.

Cultuurhistorische waarden behouden

Hoofdgroenstructuur als klimaatbuffer

Duurzaam raamwerk

In de hoofdgroenstructuur zijn geen andere ontwikkelingen toegestaan dan het in standhouden c.q. verbeteren van de kwaliteit van het groen.

### 3.3. Wijken

Groenkwaliteit

Wat willen bewoners?

Wat moet er gebeuren?

Uitvoering

Uitgangspunten

In vele wijken is het openbaar groen beperkt, zijn kleine eentonige groenvakken aanwezig en kunnen bomen vanwege gebrek aan ruimte niet tot wasdom komen.

Hittestress is op veel locaties aanwezig.

|                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Hittestress is een bedreiging voor de gezondheid van de inwoners en geeft de gemeente reden om vanuit haar zorgplicht te zoeken naar het verlagen van risico's. |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

|                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------|
| De aanplant van groen met name bomen kan het risico op hittestress voorkomen. |
|-------------------------------------------------------------------------------|

In de wijken waar hittestress optreedt zal per locatie nagegaan worden of met aanplant van groen de wijk leefbaarder kan worden.

*In de wijkbijeenkomsten werd aangegeven een vast percentage groen vast te stellen.*

*Voor nieuw en her te ontwikkelen gebieden zou naast een percentage groen in de openbare ruimte eveneens een beperking opgenomen moeten worden van het bebouwd oppervlak en verhard terrein voor de uit te geven woonbestemmingen.*

*Bij herstructurering van de openbare ruimte in woonwijken en bedrijventerreinen is eveneens de ambitie een minimaal percentage openbaar groen vast te leggen.*

*Dit percentage zal hoger zijn dan het aanwezige percentage groen en varieert naar mate in de wijk sprake is van verhoogd risico op wateroverlast of hittestress.*

### 3.4. Bedrijventerreinen

Groenkwaliteit

Wat willen bewoners?

Wat moet er gebeuren?

Uitvoering

Uitgangspunten

### 3.5. Centrumgebieden

Groenkwaliteit

Wat willen bewoners?

Wat moet er gebeuren?

Uitvoering

Uitgangspunten

### 3.6. Begraafplaatsen en sportterreinen (semi-openbaar)

Groenkwaliteit

Wat willen bewoners?

Wat moet er gebeuren?

Uitvoering

Uitgangspunten

### 3.7. Hoofdinvalswegen

Groenkwaliteit

Wat willen bewoners?

Wat moet er gebeuren?

Uitvoering

Uitgangspunten

### 3.8. Overige gebieden (buitencategorie)

**Snippergroen?**

Groenkwaliteit

Wat willen bewoners?

Wat moet er gebeuren?

Uitvoering

Uitgangspunten

## Deel 4 – implementatie

Communicatie

Educatie

Pilotprojecten

### \*\*\* Beheer en onderhoud \*\*\*\* opnemen per deelgebied

#### BEELD VERSUS FREQUENTIE

##### MAAIBEHEER

###### *Ruwgras:*

Huidig: 2 keer per jaar en afruimen. 1<sup>e</sup> beurt direct na langste dag. 2<sup>e</sup> beurt sept/ okt.

Nieuw: idem. 1<sup>e</sup> fase 40-50% . Na 4 weken de rest.

2<sup>e</sup> fase idem als eerst in periode eind september/ oktober

###### *Bloemen/kruidenmengel en bollen*

In woonwijken: bloemen/kruidenmengsel gecombineerd met bollen. Aanleg sept/oktober

Randwoonwijken: bloemen/kruidenmengsel

1 keer per jaar maaien. Sept/okt of deel overlaten.

Pilot Polder Het Zand; Vlietlaan/Molendijk

##### FASERING UITVOERING

##### HOOFDLIJNEN UITVOERINGSPLAN

-fasering aanpassen openbare ruimte

-acties betrokkenheid inwoners

(Actie Steenbreek – communicatie particulieren en Actie gratis boom.)

(Actief samenwerken met iedereen om te vergroenen)

##### VASTLEGGEN

##### OMGEVINGSVISIE

##### BESTEMMINGSPLANNEN

Visie op Groen – vastleggen en verankeren – Checklist bij ontwikkelingen, bestemmingsplan? (nagaan bij collega's van Advies Ruimte en Projecten en Beheer).

( KLAD Hieronder uit de startnotitie van belangzijnde op te noemen onderdelen):

- Inventariseren  
De kwantiteit en kwaliteit van het groen wordt hiervoor getoetst per wijk/gebied. De beleving van de inwoners over het groen en de wensen ten aanzien van het groen worden geïnterviewd. Hieruit kunnen knelpunten zichtbaar worden.
- Analyseren  
Het palet aan oplossingen die landelijk ter beschikking staat wordt per gebied/ wijk /bedrijventerrein omgezet in een pakket specifieke maatregelen.
- Opstellen visiekaart  
Deze kaart benoemt aandachtsgebieden per wijk. De gebieden kenmerken zich door samenhang in de manier waarop de gewenste groene visie hier gerealiseerd kan worden.
- Opstellen plan  
Een plan waarin de groen opgaven zijn voorzien aan de hand van de volgende thema's:
  - Vitaliteit bestaand openbaar groen
  - Vitaliteit bomen
  - Beoordeling hoofdgroenstructuur
  - Cultuurhistorische waardevolle landschappen Ridderkerk
  - Recreatieve gebieden
  - Beleving van het groen door de inwoners (Waarstaatjegemeente)
  - Behoud openbaar groen (beleid ten aanzien van snippergroen)
  - Behoud bomenbestand (kapvergunning in relatie herplantplicht)
  - Verbeteren biodiversiteit openbaar groen
  - Meer bomen
  - Meer groen
  - Actie Steenbreek
  - Groen(blauwe) schoolpleinen
  - Groen in relatie klimaatadaptatie
  - Groen in relatie luchtkwaliteit
  - Groen in relatie volksgezondheid
  - Groen in relatie energietransitie
  - Groen in relatie Landschapstafel
  - Groen in relatie gemeentelijke percelen, zoals restpercelen en gronden in gebruik door derden.



## Bijlage x